

Trestný čin nebezpečného prenasledovania vo svetle novely Trestného zákona **The offence of dangerous persecution in the light of the amendment to the Criminal Code**

Mgr. Bronislava Vinerová

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Právnická fakulta, Katedra trestného práva

Anotácia

Prvá časť príspevku sa venuje zákonným znakom trestnému činu nebezpečného prenasledovania podľa ustanovenia § 360a Trestného zákona v kontexte aplikačnej praxe osobitne prenasledovaniu medzi bývalými partnermi. V kontexte judikatúry slovenských súdov je pozornosť zameraná najmä na zákonný znak dlhodobosti, pričom k potrebe jeho zakotvenia v skutkovej podstate trestného činu nebezpečného prenasledovania v druhej časti príspevku autorka zaujala svoje stanovisko vychádzajúc z pripravovanej novely Trestného zákona.

Annotation

The first part of the paper is devoted to the statutory features of the offence of dangerous pursuit under the provisions of Section 360a of the Criminal Code in the context of the application practice, specifically the pursuit between former partners. In the context of the case law of the Slovak courts, attention is focused in particular on the statutory feature of longevity, while the author takes a position on the necessity of enshrining it in the facts of the offence of dangerous persecution in the second part of the paper, based on the forthcoming amendment to the Criminal Code.

Kľúčové slová

Nebezpečné prenasledovanie, materiálny korektív, dlhodobosť, intenzita konania

Keywords

Dangerous pursuit, material corrective, longevity, intensity of action

Úvod

Nebezpečné prenasledovanie (tzv. stalking) je nebezpečný spoločenský fenomén, ktorý je spôsobilý nepriaznivo zasahovať a ovplyvňovať život obetí. V zmysle nosného princípu trestného práva – *ultima ratio*, je však možné trestnoprávne postihovať len páchatelov, ktorých konanie dosiahlo určitú intenzitu a tým naplnilo znaky skutkovej podstaty tohto trestného činu, osobitne to platí vo vzťahu medzi bývalými partnermi. Pri podozrení zo spáchania trestného činu nebezpečného prenasledovania medzi bývalými partnermi je nevyhnutné preukázať, že sa uskutočnilo proti vôli prenasledovanej osoby. Jedným zo zákonných znakov je aj „dlhodobosť“ prenasledovania, nakoľko ide o vážny pojem jeho výklad ponúkajú súdy. V poslednom období rezonuje otázka, či je zakotvenie znaku „dlhodobosti“ potrebné pri nebezpečnom prenasledovaní.

1. Zákonná úprava trestného činu nebezpečného prenasledovania

Trestný čin nebezpečného prenasledovania je normatívne ukotvený v ustanovení § 360a zákona č.300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „TZ“), podľa toho ustanovenia je trestne zodpovedný ten, kto iného dlhodobo prenasleduje takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života, tým, a) že sa vyhráža ublížením na zdraví alebo inou ujmom jemu alebo jemu blízkej osobe, b) vyhľadáva jeho osobnú blízkosť alebo ho sleduje, c) ho kontaktuje prostredníctvom tretej osoby alebo elektronickej komunikačnej služby, písomne alebo inak proti jeho vôli, d) zneužije jeho osobné údaje na účel získania osobného alebo iného kontaktu, alebo e) ho inak obmedzuje v jeho obvyklom spôsobe života, páchateľ môže byť potrestaný odňatím slobody až na jeden rok.

Subjekt je všeobecný, čiže ktorákoľvek trestne zodpovedná osoba. Subjektívna stránka vyžaduje úmyselné zavinenie. Objektom sú primárne medziludské vzťahy a právo človeka na pocit bezpečného a kvalitného života. ^[1] „Objektívna stránka spočíva v tom, že páchateľ iného dlhodobo prenasleduje takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života tým, že a) že sa vyhráža ublížením na zdraví alebo inou ujmom jemu alebo jemu blízkej osobe, b) vyhľadáva jeho osobnú blízkosť alebo ho sleduje, c) ho kontaktuje prostredníctvom tretej osoby alebo elektronickej komunikačnej služby, písomne alebo inak proti jeho vôli, d) zneužije jeho osobné údaje na účel získania osobného alebo iného kontaktu, alebo e) ho inak obmedzuje v jeho obvyklom spôsobe života.“^[2] Práve objektívna stránka je dôležitá pre diferenciáciu TČ, a preto je osobitne dôležité analyzovať znaky konania.

Gramatickým výkladom dospejeme k záveru, že je potrebné naplniť podmienky po 1.) znak dlhodobosti; 2.) možnosť vzbudiť dôvodnú obavu o život, zdravie poškodeného alebo jemu blízkej osoby alebo 3.) podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu života konaním uvedeným v pís. a – e príslušného ustanovenia. Podmienka dlhodobosti musí byť splnená vždy, pričom toto prenasledovanie musí byť spôsobilé vzbudiť buď dôvodnú obavu alebo (alternatívne) podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu života.

Príslušná skutková podstata je tvorená vágnymi pojmami, ktorých výklad dotvárajú súdy. Prvým z týchto pojmov, ktorých výklad je nevyhnutný pre aplikačnú prax je dôvodná obava. „Dôvodnou obavou sa rozumie obava objektívne spôsobilá vyvolať vyšší stupeň obáv, úzkosti alebo iného tiesnivého pocitu zo zla, ktorým je na poškodeného pôsobené. Vyhrážanie, vyhľadávanie osobnej blízkosti, sledovanie, kontaktovanie, zneužitie osobných údajov, či obmedzovanie v obvyklom spôsobe života, musí byť spôsobilé vzbudiť dôvodnú obavu.“^[3]

Vzbudenie dôvodnej obavy o život alebo zdravie poškodeného zo strany páchateľa je potom potrebné vykladať ako „taký subjektívny pocit poškodeného, ktorý na základe vonkajšieho prejavu vôle páchateľa môže potenciálne vzbudiť reálnu obavu o jeho život zdravie alebo iné vzťahy.“^[4]

Posledným vágnym pojmom, ktorý uvádza príslušná skutková podstata, ako druhú alternatívu konania páchateľa, ktorým je možné naplniť znaky nebezpečného prenasledovania je zhoršenie kvality života.

Pričom „kvalita života predstavuje súhrn zvykov, aplikáciu hodnôt a voľnosť správania v súlade so všeobecnými právnymi predpismi konkrétnej osoby, a to tak v oblasti duševného prežívania života, ako i v oblasti materiálneho zabezpečenia života. Zhoršenie kvality života preto predstavuje taký posun v kvalite života, ktorý osoba subjektívne vníma ako negatívum. Zhoršenie kvality života trestným činom nebezpečného prenasledovania podľa § 360a Tr. zák. spočíva najčastejšie v psychickej traume alebo aspoň v nepokoji z toho, že prenasledovanie môže pokračovať alebo sa môže vyvinúť do tvrdších atakov a pod.“^[5]

2. Nebezpečné prenasledovanie v aplikačnej praxi

Po vymedzení podstatných pojmov skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a TZ je nevyhnutné poukázať na potrebu jeho zakotvenia a posudzovanie v tom- ktorom prípade v praxi. Trestný čin nebezpečného prenasledovania podľa § 360 TZ bol zavedený do TZ zákonom č. 262/ 2011 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 01.09.2011, práve ako reakcia na narastajúce prípady stupňujúceho sa napätia aj medzi bývalými partnermi, resp. manželmi. V aplikačnej praxi bývalí manželia, či partneri podávajú trestné oznámenia navzájom práve z podozrenia, že manžel/ manželka naplnili znaky SPTČ nebezpečného vyhrážania podľa § 360, či nebezpečného prenasledovania. Už pri podávaní trestného oznámenia a následnom vybavení veci podľa ustanovení § 196 a § 197 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) je potrebné, aby policajti starostlivo zvažovali a posudzovali okolnosti prípadu. Smutnou praxou sa ale stalo vznášanie obvinení podľa § 206 ods. 1 TP len na základe výpovede poškodeného (bývalej manželky, bývalého manžela), bez ďalších dôkazov. Už pri vznášaní obvinenia musí existovať určitá vyššia miera pravdepodobnosti podozrenia, že trestný čin spáchala osoba podozrivá. Ide o vyjadrenie zásady náležitého zistenia skutkového stavu, ktorá je normatívne ukotvená v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku^[6] a ktorej podstatou je, že v každom štádiu trestného konania sa zvyšuje pravdepodobnosť, že obvinený sa tohto trestného činu dopustil. V rámci prvotného vybavovania veci policajtmi je nevyhnutné skúmať vzťah poškodenej osoby a páchateľa a rovnako aj okolnosti prípadu.

Napríklad rozsudkom Krajského súdu Trenčín sp.zn.: 23Tov/9/2014 zo dňa 18.11.2014 došlo v rámci odvolania k oslobodeniu spod obžaloby obžalovaného z dôvodu nesplnenia zákonného znaku dlhodobosti, intenzity prenasledovania, ako aj nepreukázania znaku „proti vôli“ poškodenej osoby, konanie obžalovaného dokonca ani nenaplnilo potrebnú intenzitu vychádzajúc z ustanovenia § 10 ods. 2 TZ, ktorý upravuje povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov skúmať materiálnu stránku všetkých prečinov (materiálny korektív). Obžalovaný bol Okresným súdom uznaný za vinného na tom skutkovom základe, že od začiatku roka 2012 do 26.03.2012 intenzívne prenasledoval bývalú partnerku a to tak, že vyhľadával jej osobnú spoločnosť na miestach, kde ju môže obvykle stretnúť, a to v práci, pri zaparkovanom vozidle po skončení pracovnej doby, pri jej kožnej lekárke, v nákupných centrách, na klzisku, hlavne v meste Bardejov a inde, sústavne ju kontaktoval prostredníctvom mobilného telefónu a mailových správ proti jej vôli, čím takto podstatným spôsobom zhoršoval kvalitu jej života, obmedzoval ju proti jej vôli, obmedzoval ju v obvyklom spôsobe života.

Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý obžalovaného oslobodil:

„Na druhej strane sa odvolací súd nestotožnil s názorom súdu v tom, že obžalovaný „prenasledovaním“ poškodenej O..O. W. zároveň naplnil zákonné znaky prečinu nebezpečného prenasledovania podľa §

360 a Tr.zák. **Zároveň pre kvalifikovanie konania obžalovaného nesvedčí ani závažnosť jeho konania tak, ako to má na mysli ustanovenie § 10 ods. 2 Tr.zák.** V prvom rade je nutné prisvedčiť názoru obhajcov v tom, že **súd mal vziať do úvahy aj okolnosti prípadu, za ktorých došlo k „prenasledovaniu“ poškodenej.** Takýmito najvýznamnejšími okolnosťami sú: **predchádzajúci dlhší vzájomný intímny vzťah obžalovaného a poškodenej, ako aj to, že najmä pokiaľ ide o mobilnú a internetovú komunikáciu, táto z hľadiska kvantity – početnosti, taktiež prakticky bola vzájomná.** K intímnemu vzťahu (viac ako 5 rokov) obžalovaného a poškodenej je potrebné uviesť, že tento sa rozvinul medzi ženatým mužom a vydatou ženou, teda nepochybne išlo o „silný“ vzťah, keď jeho prekážkou neboli ani manželské záväzky obžalovaného a poškodenej. Je potom len logické, keď jeden z účastníkov takéhoto vzťahu – obžalovaný (tento sa dokonca v jeho priebehu rozviedol) o jeho zachovanie „bojuje“, hoci aj spôsobom uvedeným v bode 1) obžaloby. **Súčasne ustanovenie § 360a Tr.zák. vyžaduje, aby sa „prenasledovanie“ jednoznačne uskutočňovalo proti vôli prenasledovaného.** Ani táto okolnosť z vykonaného dokazovania jednoznačne nevyplýva, práve vzhľadom na spätné opätovanie telekomunikačných kontaktov zo strany poškodenej voči obžalovanému. Prakticky až 06.03.2012 samotná poškodená volaním na políciu dala obžalovanému jednoznačne a výslovne najavo, že ju jeho prítomnosť „obťažuje“. Za tejto situácie súčasne nemôže byť naplnený ani zákonný znak dlhodobosti takéhoto konania obžalovaného, pretože určitá doba môže byť subsumovaná pod znak dlhodobosti len, ak celá doba „prenasledovania“ spadá zároveň pod znak proti vôli prenasledovanej, ktorú táto dala najavo. Samozrejme iná skutková právna situácia vzniká tam, kde páchatel' a obeť sa predtým navzájom vôbec nepoznali a prejav nevôle poškodenej, teda ani nemusí byť výslovne daný. A samozrejme iná situácia je pri „rozchode milencov“, kde takéto kontaktovanie možno chápať v istom slova zmysle ako záujem jedného z nich o udržanie vzťahu. Nie je pritom vylúčené, že aj v takomto prípade následne konanie jedného z partnerov môže prerásť až do napĺňania zákonných znakov prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a Tr. zák. V tomto prípade tomu tak ale nebolo.“ Z uvedeného rozhodnutia teda plynie pre orgány činné v trestnom konaní a súdy povinnosť preskúmať okolnosti prípadu, za ktorých došlo k prenasledovaniu poškodenej osoby, osobitne sa zamerať na fakt, či medzi osobami nebol v minulosti intímny vzťah, pretože kontaktovanie zo strany jedného z partnerov je prirodzené v snahe zachrániť vzťah. Preto ak poškodená osoba tvrdí, že ju bývalý partner či partnerka „prenasleduje“ musí byť zrejmé, že k tomu dochádza proti vôli poškodenej osoby a to počas celého trvania „prenasledovania,“ teda nemôže dochádzať k vzájomnej komunikácii, či už internetovej alebo mobilnej a súčasne tvrdiť, že ju bývalý partner, či partnerka prenasleduje proti vôli.

Osobitne treba posudzovať situáciu, ak poškodená podala trestné oznámenie na bývalého partnera za trestný čin nebezpečného prenasledovania a v rámci dokazovania vyjde najavo, že v čase trvania prenasledovania dochádzalo resp. došlo, čo i len 1krát k intímnostiam medzi týmito osobami je potom absurdné, aby boli naplnené všetky znaky SPTČ nebezpečného prenasledovania. Napríklad prípad, kedy bývalý partner po dvojročnom vzťahu podal trestné oznámenie na svoju bývalú priateľku z dôvodu, že podľa neho jej konanie naplnilo SPTČ nebezpečného prenasledovania, pričom toto jej konanie malo trvať od polovice januára 2016 do 8.6. 2016 v tomto žalovanom období sa bývalý partner s obžalovanou stýkal aj intímne asi 10-11krát, to bola okolnosť, ktorú rozhodovací súd zobral do úvahy. Nakoľko sa pri tomto trestnom čine vyžaduje, aby sa „prenasledovanie“ konalo proti vôli prenasledovanej osoby, v tomto prípade však nevôľa prenasledovaného nebola jasne preukázaná, nakoľko sa spolu viackrát intímne stretli.

Konajúci súd uviedol : „Výsledky dokazovania i vyššie uvedené faktory vo svojom súhrne v konečnom dôsledku a **po starostlivom uvážení všetkých okolností viedli súd k záveru, že spôsob počínania obžalovanej a okolností, za akých k tomuto počínaniu došlo, neumožňujú prijať jednoznačný záver, že jej konanie bolo takej intenzity a takého charakteru, že by zo strany obžalovanej došlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty žalovaného prečinu po stránke objektívnej i subjektívnej, i keď na strane druhej, je nepochybné a je nesporné, že obžalovaná sa správala v kritickom čase /vo vzťahu s poškodeným/ neprímerane, neslušne a arogantne, v ktorej súvislosti ju nemôže ospravedlniť ani prípadné rozčúlenie a nespokojnosť zo správania sa poškodeného, teda jej počínanie by mohlo naplňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu (§ 49 ods. 1 písm. d/), podľa ktorého sa priestupku proti občianskemu spolunažívaniu dopustí aj ten, kto úmyselne naruší občianske spolunažívanie vyhrážaním ujmu na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obvinením z priestupku, schválnosťami alebo iným hrubým správaním, preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, keďže zistil, že žalovaný skutok nie je trestným činom, avšak mal by byť prejednaný Okresným úradom v Bratislave ako priestupok.“^[7]**

Nevyhnutné je preto konštatovať, že na naplnenie znakov predmetnej SPTČ nestačí len samotná dlhodobosť konania, je potrebné, aby konanie páchatela bolo takej intenzity, ktoré je spôsobilé vzbudiť dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života, aby rozhodnutie bolo udržateľné v súlade s § 10 ods. 2 TZ.^[8] Z hľadiska dokazovania je potrebné dokazovať osobitne intenzitu „prenasledovania,“ početnosť útokov, konkrétny spôsob „prenasledovania,“ ako aj aký následok prenasledovanie vyvolalo u prenasledovanej osoby, teda či naozaj páchatelovo konanie mohlo vzbudiť dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života, osobitne vo vzťahu bývalých milencov je nevyhnutné preukázať, že takéto konanie bolo proti vôli prenasledovanej osoby.

3. Ne/potreba znaku dlhodobosti v SPTČ nebezpečné prenasledovanie podľa § 360a TZ

Nakoľko pojem dlhodobo nie je definovaný v našom TZ, aplikačná prax ho odvodzuje z ustanovenia § 138 b teda z výkladu kvalifikačného kritéria po dlhší čas, ako obdobie šiestich mesiacov. Podľa Rozsudku Najvyššieho súdu sp.zn. : 3To/13/2018 zo dňa 15.05.2019 „*Dlhodobé prenasledovanie sa v niektorých prípadoch vykladá orientačným počtom približne 10 útokov v priebehu jedného mesiaca. Pokiaľ takéto prenasledovanie pokračuje dlhšiu dobu, je považované za potencionálne vysoko nebezpečné, nakoľko sa tu zvyšuje pravdepodobnosť gradácie útokov a eskalácia násilia vedúceho potom nielen vzácne k pokusu alebo dokonaniu vraždy obete. Dôvodnou obavou sa rozumie obava objektívne spôsobilá vyvolať vyšší stupeň obáv, úzkosti alebo iného tiesnivého pocitu zo zla, ktorým bolo na poškodenú pôsobené (vyhrážanie, vyhľadávanie osobnej blízkosti, sledovanie, kontaktovanie).*“

K pojmu dlhodobo, podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 4Tdo/49/2020 zo dňa 22.06.2021 vyplýva, že **slovenská právna teória pod pojmom dlhodobosti rozumie minimálne tri útoky počas troch dní, prípadne aj jeden útok, či dva ak trvajú tri dni s tým, že ak útok nie je kontinuálny, musí prebiehať počas prevažnej časti tohto obdobia. Každopádne ale spravidla musí ísť o opakujúce, systematické konanie, ktoré buď vyvoláva u poškodeného obavy o jeho život alebo**

zdravie alebo podstatným spôsobom znižuje kvalitu jeho života. Ojedinelé alebo náhodné prejavy, ktoré sú nežiadúcimi správami, tieto požiadavky nespĺňajú.

Z komparatívneho hľadiska poukazujeme na českú aplikačnú prax, konkrétne na uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 8 Tdo 178/2019 zo dňa 24. apríla 2019, ktorý sa zaoberal znakom „iného dlhodobého prenasleduje“: **„Zákonný znak „iného dlhodobého prenasleduje“ u prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 354 ods. 1 Trestného zákonníka môže byť naplnený aj v dobe trvajúcej jeden mesiac, ak ide o veľmi intenzívne konanie vyznačujúce sa sústavnosťou, úpornosťou, tvrdošijnosťou, a pre svoju nebezpečnosť vyvoláva dôvodnú obavu u poškodeného a prípadne graduje vo fyzické násilie, výrazne vybočuje z medzí normálnych spoločenských vzťahov, je vykonávané rôznymi prostriedkami a spočíva v kombinácii alternatív vymedzených v citovanom ustanovení.“**^[9] V zmysle uvedeného rozhodnutia českého súdu znak dlhodobosti v minimálnom rozsahu bude naplnený aj viac ako desiatimi kontaktmi počas minimálne 4 týždňov.

Za minimálnu hranicu dlhodobosti sú teda v slovenskej aplikačnej praxi považované 3 útoky počas 3 dní, ktorých intenzitu, ako aj ostatné okolnosti je nevyhnutné v rámci dokazovania skúmať a hodnotiť. **„Čím vyššia frekvencia, ale i rôznorodosť jednotlivých foriem prenasledovania, tým kratšie môže byť časové obdobia, ktoré podradíme pod dlhodobé prenasledovanie.“**^[10] Načrtá sa teda otázka, či je pojmový znak dlhodobosti relevantným v SPTČ nebezpečného prenasledovania. Z pripravovanej novely TZ vyplýva, že tento znak sa plánuje z predmetného ustanovenia vypustiť. Jeho vypustenie je odôvodnené opakujúcimi sa aplikačnými problémami pri nahlasovaní tejto trestnej činnosti, z dôvodu, že aplikačná prax si ustálila výklad vychádzajúc zo zajudikovaného pojmu „po dlhší čas“ (aspoň šesť mesiacov), že sa musí jednať o intenzívne prenasledovanie presahujúce mesiace. Pritom už ostatné znaky skutkovej podstaty podmieňujú, že pri tomto trestnom čine nejde o ojedinelý kontakt, ale prenasledovanie takej intenzity, že môže vzbudiť dôvodnú obavu o život alebo zdravie alebo podstatne zhoršiť kvalitu života. S prvou časťou nesúhlasíme nakoľko, za dlhodobosť je podľa judikatúry možné považovať aj minimálne 3 útoky počas 3 dní, nie je preto správne takéto odôvodnenie stavať na tvrdení, že pojem dlhodobosť je zajudikovaný na obdobie aspoň šiestich mesiacov. S tvrdením, že už zo samotných znakov SPTČ vyplýva, že nejde o ojedinelý kontakt, vyjadrujeme súhlas, ako vyplýva aj z prípadov vyššie spomínaných v rámci tohto článku, najzásadnejším znakom konania páchatel'a musí byť určitá jeho intenzita v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 TZ. Je nepochybné, že v niektorých prípadoch si orgány činné v trestnom konaní z dôvodu nesplnenia znaku dlhodobosti „uľahčovali“ posudzovanie okolností toho-ktorého prípadu a z dôvodu nesplnenia 6 mesačného trvania prenasledovania takéto trestné oznámenia odmietali, pričom správny by bol postup podľa ustanovenia § 197 ods. 1 pís. a/ TP, teda odovzdanie veci príslušnému orgánu na prejednanie priestupku alebo iného správneho deliktu, pričom následne by bol páchatel' postihnutý za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 pís. d/ zákona o priestupkoch, nakoľko na naplnenie jeho zákonných znakov sa nevyžaduje dlhodobosť. Vypustením tohto znaku dôjde v aplikačnej praxi k odstráneniu tohto formalizmu a do popredia vystúpi intenzita konania páchatel'a pri prenasledovaní. Do úvahy prichádza aj opozitný názor, že zakotvenie znaku dlhodobosť je potrebné, aby nedošlo k situáciám postihovania páchatel'ov za krátkodobé, či jednorazové „prenasledovania,“ s takýmto názorom, teda, že zakotvenie znaku dlhodobosť je potrebné v príslušnej skutkovej podstate, nie je možné súhlasiť, nakoľko potrebné je posudzovať práve intenzitu konania páchatel'a v tom-ktorom prípade podľa konkrétnych okolností prípadu. Ako

vyplýva aj z dôvodovej správy, ktorá uvádza, že prenasledovanie je považované za spoločensky závažné, aj jednorazové konanie páchatel'a môže byť intenzívne.

Predmetná novela sa dotkne aj samotného trestania tohto trestného činu. Navrhuje sa totiž zvýšiť hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody z „až na jeden rok“ na „až na tri roky.“ V rámci dôvodovej správy je to odôvodnené nasledovne: Navrhuje sa zvýšenie trestných sadzieb z dôvodu spoločenskej závažnosti a zosúladenia s trestným činom nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b. Podľa nášho názoru je zvyšovanie trestnej sadzby neopodstatnené. Slovenský trestný zákon je celkovo jedným z najprísnejších trestných kódexov. Je potrebné prekonať trend v slovenskej trestnej politike, spočívajúci práve v zvyšovaní trestných sadzieb.

Záver

Aplikačná prax stíhania páchatel'ov trestného činu nebezpečného prenasledovania je osobitá najmä vo vzťahu prenasledovania bývalých partnerov. Pri posudzovaní konania páchatel'ov orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi je potrebné brať starostlivo do úvahy všetky okolnosti prípadu, a najmä posúdiť intenzitu a charakter jednotlivých útokov. Napriek skutočnosti, že zákonný znak „dlhodobosti“ nie je definovaný v trestnom zákone, z judikatúry nám vyplýva aké obdobie je možné považovať za dlhodobé. V závere príspevku zaujala autorka jednoznačné stanovisko na potrebu zakotvenia znaku dlhodobosti v predmetnej skutkovej podstate.

Zoznam použitých zdrojov:

1. Dôvodová správa k Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

[online][cit.15.03.2023]Dostupné z: <https://hsr.rokovania.sk/42382023/?csrt=9732110960962574463>

2. Ferenčíková, S., Mašan, M., Kyberšikana, In: Vliv nových technologií na trestní právo. Praha : Auditorium, 2022. ISBN 9788087284957

3. Ivor, J., Polák, P., Záhora, J., Trestné právo hmotné II, Osobitná časť, druhé vydanie, Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2021, ISBN 978-80-571-0409-4

4. Izakovič, M. Stalking- trestný čin nebezpečného prenasledovania. Právne listy.sk [online]. 2017. Dostupné z: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a554-stalking-trestny-cin-nebezpecneho-prenasledovania>

5. Klátik, J., Trestné právo hmotné, Osobitná časť, Praha: Aleš Čeněk, s.r.o., 2018, ISBN: 978-80-7380-726-9

6. Mašlanyová, D., Szabová, E. a kol., Trestné právo hmotné, Všeobecná a osobitná časť, štvrté vydanie, Plzeň: Aleš Čeněk. 2021. ISBN 978-80-7380-862-4.

7. Rozsudok Najvyššieho súdu sp.zn. : 3To/13/2018 zo dňa 15.05.2019

8. Rozsudok Krajského súdu Košice sp.zn.: 4To/37/2019 zo dňa 11.09.2019

9. Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp.zn.: 23Tov/9/2014 zo dňa 18.11.2014

10.Strémy, T., Kurilovská, L., a kol., Trestný zákon, Komentár II. zväzok, prvé vydanie, Praha: Wolters Kluwer ČR,a.s., 2022, ISBN 978-80-7676-534-4

11.Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 8 Tdo 178/2019 zo dňa 24. apríla 2019

12.Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. Zn.: 4Tdo/49/2020 zo dňa 22.06.2021

13.Uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 5T/208/2016-137 dňa 09.03.2017

14.Zákon č. 372/ 1990 Zb. o priestupkoch

15.Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon

16.Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok

Poznámky pod čiarou

[1] Ivor,J.,Polák,P., Záhora,J., Trestné právo hmotné II, Osobitná časť, druhé vydanie, Bratislava:Wolters Kluwer SR s.r.o., 2021, ISBN 978-80-571-0409-4, str.495

[2] Mašlanyová, D. , Szabová, E. a kol.,Trestné právo hmotné, Všeobecná a osobitná časť, štvrté vydanie, Plzeň : Aleš Čenek, 2021, ISBN 978-80-7380-862-4, str. 519

[3]Izakovič, M. Stalking- trestný čin nebezpečného prenasledovania. Právne listy.sk [online]. 2017. Dostupné z: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a554-stalking-trestny-cin-nebezpecneho-prenasledovania>

[4] Strémy, T., Kurilovská, L., a kol., Trestný zákon, Komentár II. zväzok, prvé vydanie, Praha: Wolters Kluwer ČR,a.s., 2022, ISBN 978-80-7676-534-4, str. 1179

[5] Rozsudok Krajského súdu Košice sp.zn.: 4To/37/2019 zo dňa 11.09.2019

[6] §2 ods. 10 Trestného poriadku : „Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.“

[7] Uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 5T/208/2016-137 dňa 09.03.2017

[8]§ 10 ods. 2 Trestného zákona : „Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná.“

[9] Ferenčíková,S., Mašan, M., Kyberšikana, In: Vliv nových technologií na trestní právo. Praha : Auditorium, 2022. ISBN 9788087284957. s. 334-335.

[10] Klátik, J., Trestné právo hmotné, Osobitná časť, Praha: Aleš Čenek, s.r.o., 2018, ISBN: 978-80-7380-726-9, str. 288